

SOK-1006-Mappe1

Kandidatnr. 56

```
import json
import pandas as pd
import requests
from pyjstat import pyjstat
import numpy as np
from matplotlib import pyplot as plt
```

Innledning

I denne rapporten skal jeg ta for meg hvordan påvirkninger en skatt på turister vil ha på reisenæringen og økonomien. En slik skatt kan komme i mange former og bli gjort på mange måter, men jeg skal i hovedsak ta for meg en skatt på overnattinger.

Turistskatt på overnattinger og dens hensikt

De felles godene vi tar nytte av koster penger. En måte for å finansiere disse kan være i form av en touristskatt, enten i form av et bestemt beløp eller en prosentandel. En touristskatt på overnattinger innebærer en ekstra moms når du betaler for oppholdet ditt.

Hensikten med en slik skatt har flere grunner. Selv om det ikke er en enkelt næringsaktør som står for norske reisemåls fellesgoder, så har det effekt på attraksjonsverdien, og dermed indirekte effekt på bedrifters omsetning. Finansiering av vedlikehold, utvide sesongen og unngå overturisme på de mest populære stedene er noen av begrunnelsene for dens innføring.

Hvor utbredt er dette tiltaket i andre land og byer

Rundt i verden finner vi en del variasjon mellom hvordan dette er implementert, og det siste året har det vært mange endringer. I Spania varierer det fra by til by, og i 2023 har landets

tredje største by introdusert en turistskatt på alle typer overnattinger i regionen. Ut i fra hvilken type overnatting er det en pris mellom 50 cent og 2 euro, opp til 7 netter.

I Østerrike må du betale en avgift per natt hvor prisen varierer mellom provinsene. I de to største byene, Wien og Salzburg, må du betale en 3,02 prosent per person på hotellets endelige regning.

Japan gjør dette på en litt annen måte. Istedenfor å betale for innreise eller opphold så må man betale en avgift på rundt 8 euro når man forlater landet. Japans offisielle nettside for turister hevder at denne lille avgiften bidrar betydelig til økonomien. Hovedsakelig så har de fleste land i europa en avgift på overnattinger hvor prisen varierer fra sted til sted i landet. Samtidig så har de aller fleste økt eller først kommet med denne avgiften de siste årene ettersom turismen har økt. De fleste av landene som enda ikke har en slik ordning i dag har i løpet av nær fremtid en liknende ordning på vei.

Observasjoner gjort i Maldivene

Maldivene har en enorm prosentvis inntekt fra turisme og er da i en posisjon hvor de har fått gjort gode mengder forskning på hvordan turistskatt påvirker landets turisme. Fra 2011 til 2014 økte de turistskatten fra 3,5% til 12% på varer og tjenester, og i fra 2017 har turister måtte betale en sum opptil 50 amerikanske dollar ved avreise.

Det de har observert er at en økning av turistskatt på 10% fører til en nedgang i turisme på 5,4%. De konkluderte med at når de øker skatten ser folk heller til alternative reisedestinasjoner som er nærmere og tilbyr mye av det samme.

```
df_hotell, df_hotell_id, ds_hotell = apiToDataframe(postUrl, apiQuery)

df_hotell['måned'] = pd.to_datetime(df_hotell.måned, format='%YM%m')
df_hotell_år = df_hotell[['måned', 'value']].copy()
df_hotell_år = df_hotell_år.groupby(pd.to_datetime(df_hotell_år['måned']).dt.year).sum(nu
df_hotell_år = df_hotell_år.rename(columns={'måned': 'år'})
```

Turistnæringen i Norge

Utviklingen av hotellovernattinger i Norge

```
def create_ax():
    fig, ax = plt.subplots()
    ax.set_ylabel('Antall overnattinger', loc='top')
    ax.set_xlabel('År', loc='right')
```

```

        ax.spines['top'].set_color('none')
        ax.spines['right'].set_color('none')

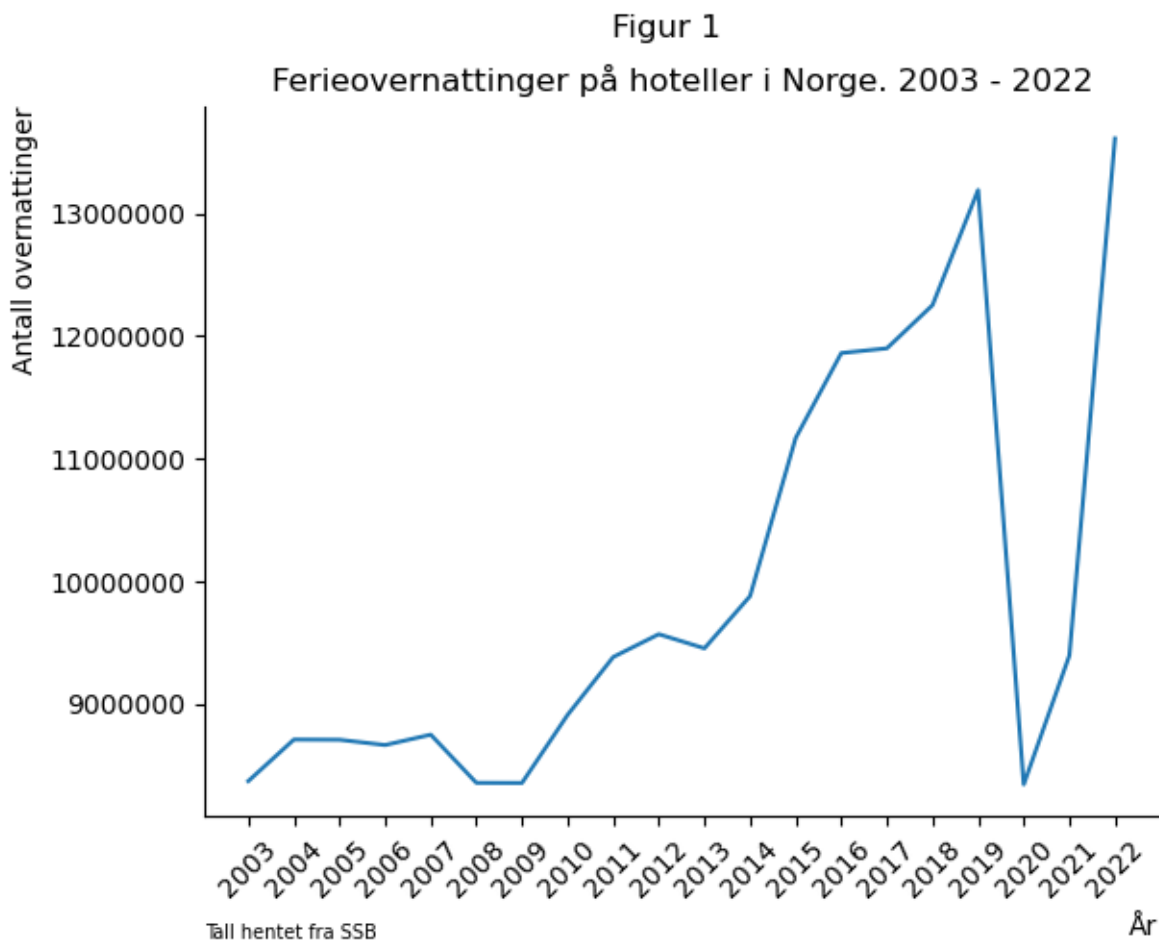
        return fig, ax

fig, ax = create_ax()

ax.plot(df_hotell_år['år'], df_hotell_år['value'])
ax.ticklabel_format(style='plain', axis='y')
ax.xaxis.set_ticks(df_hotell_år['år'])
ax.tick_params(axis='x', labelrotation = 45)
ax.set_title('Ferieovernattinger på hoteller i Norge. 2003 - 2022')
plt.suptitle('Figur 1')
plt.annotate('Tall hentet fra SSB', (0,0), (0,-40), fontsize=7, xycoords='axes fraction',

Text(0, -40, 'Tall hentet fra SSB')

```


På figuren ser vi hvordan antall hotellovernattinger har utviklet seg på landsbasis. I 2010 var det et antall på ca. 9 millioner overnattingsdøgn her i landet, og i 2019 var dette tallet på ca. 13 millioner. Altså de siste 20 årene har det vært en veldig kraftig økning. Satellittregnskapet fra SSB forteller oss at samlet turistkonsum ligger på nesten 194 milliarder i 2019, noe som er tilsvarende 4,2% av landets BNP. Dette er en dobling fra 2009. Dette kommer jeg i mer detaljer på senere.

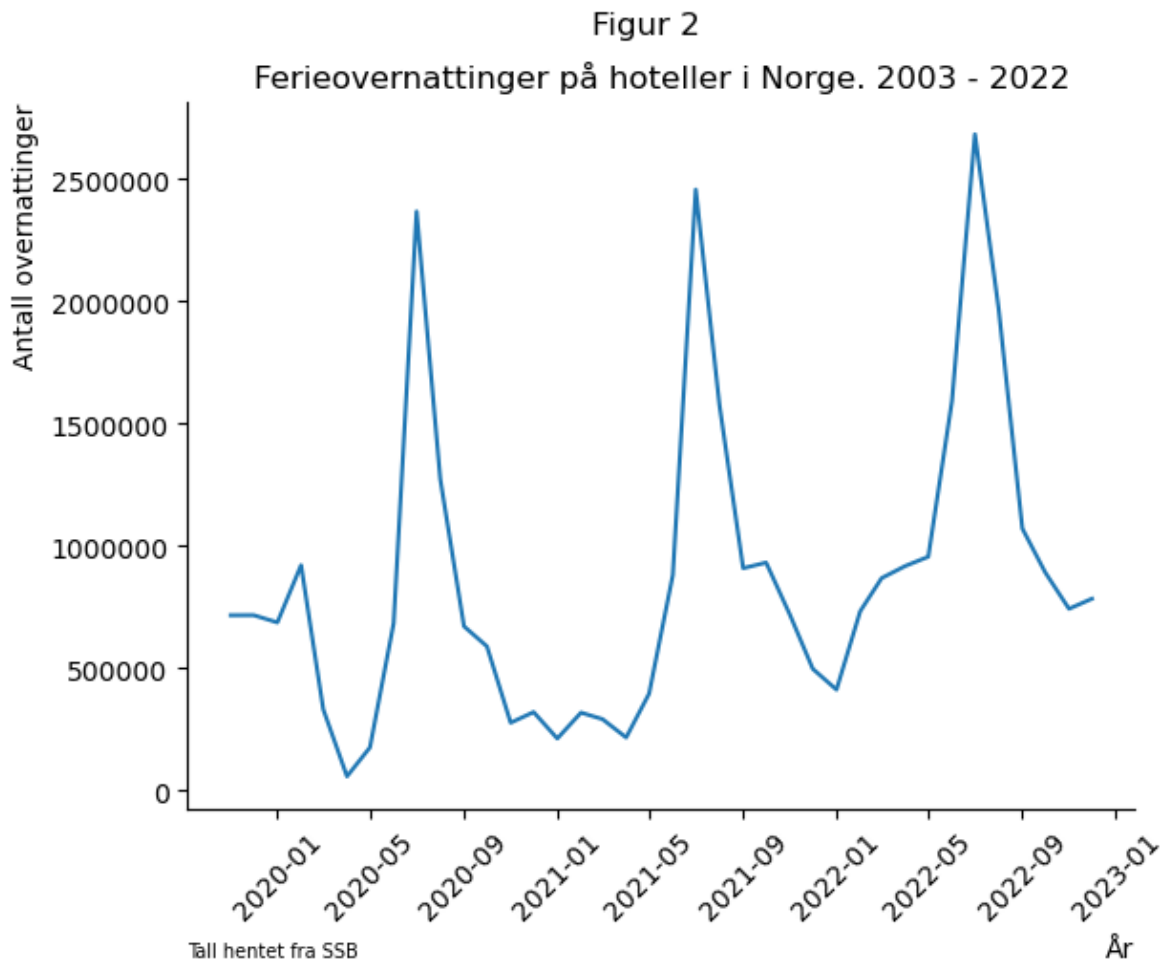
```
df_hotell_når = df_hotell[['måned', 'value']].copy()
df_hotell_når = df_hotell_når.drop(range(0, 202)).reset_index()

fig2, ax2 = create_ax()

ax2.plot(df_hotell_når['måned'], df_hotell_når['value'])
ax2.ticklabel_format(style='plain', axis='y')
```

```
#ax2.xaxis.set_ticks(df_hotell_når['år'])
ax2.tick_params(axis='x', labelrotation = 45)
ax2.set_title('Ferieovernattinger på hoteller i Norge. 2003 - 2022')
plt.suptitle('Figur 2')
plt.annotate('Tall hentet fra SSB', (0,0), (0,-50), fontsize=7, xycoords='axes fraction',
```

```
Text(0, -50, 'Tall hentet fra SSB')
```


På figur 2 har vi en oversikt over hotellovernattinger over tre år. Her ser vi tydelig at det er sommermånedene juni, juli og august hvor turistene kommer. I følge SSBs Satellittregnskap for turisme er det nordmenn som står for mesteparten av turistkonsumet i landet, men de siste årene har utlendingers prosentandel økt.

```

df_næringer, df_næringer_id, ds_næringer = apiToDataframe(postUrl2, apiQuery2)

pd.set_option('display.max_rows', None)

df_næringer_overnatting = df_næringer[['år', 'value']].copy().drop(range(0,11)).drop(range(
df_næringer_jernbane = df_næringer[['år', 'value']].copy().drop(range(0,22)).drop(range(32,
df_næringer_vei = df_næringer[['år', 'value']].copy().drop(range(0,33)).drop(range(43,66))
df_næringer_skip = df_næringer[['år', 'value']].copy().drop(range(0,44)).drop(range(54,66))
df_næringer_fly = df_næringer[['år', 'value']].copy().drop(range(0,55)).drop(range(65,66))

fig3, ax3 = create_ax()

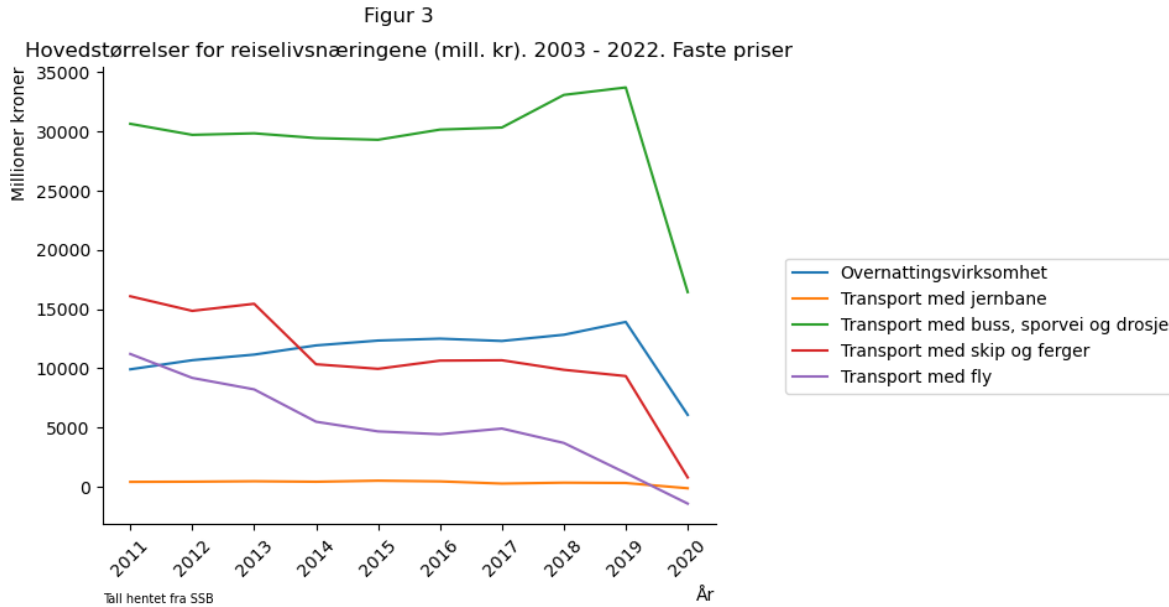
ax3.plot(df_næringer_overnatting['år'], df_næringer_overnatting['value'], label='Overnatti
ax3.plot(df_næringer_jernbane['år'], df_næringer_jernbane['value'], label='Transport med j
ax3.plot(df_næringer_vei['år'], df_næringer_vei['value'], label='Transport med buss, sporv
ax3.plot(df_næringer_skip['år'], df_næringer_skip['value'], label='Transport med skip og f
ax3.plot(df_næringer_fly['år'], df_næringer_fly['value'], label='Transport med fly')
ax3.ticklabel_format(style='plain', axis='y')
ax3.tick_params(axis='x', labelrotation = 45)
ax3.set_title('Hovedstørrelser for reiselivsnæringene (mill. kr). 2003 - 2022. Faste priser
plt.suptitle('Figur 3')
ax3.set_ylabel('Millioner kroner', loc='top')
ax3.legend(loc='best', frameon=False)
ax3.legend(bbox_to_anchor=(1.1,0.6))
plt.annotate('Tall hentet fra SSB', (0,0), (0,-40), fontsize=7, xycoords='axes fraction',

```

```

Text(0, -40, 'Tall hentet fra SSB')

```


Hvordan ankommer turistene Norge, og hvordan reiser de innad i landet

Tall fra turistundersøkelsen til Innovasjon Norge som ble gjort i 2019 får vi et innblikk i hvordan utenlandske turister ankommer. Av alle turistene ankom 61% med fly, 14% ferge og 29% med bil, bobil eller bil med campingvogn. Av de 61% som ankom med fly var det bare 39% som reiste videre innenlands med fly. De fleste benyttet seg av andre transportmidler som tog, buss, hurtigruten eller bil. De som ankom med bil eller ferge benyttet seg også av de samme reisemidlene. Det at dette fører til høy belastning og slitasje på infrastruktur bør tas i betraktning, men dette emnet vil jeg komme tilbake til senere. Det kan også nevnes at i Vestforsks rapport Sustainable Destination Norway 2025 gjennomførte de en undersøkelse på bærekraftig reiseliv. I samme rapport har de med økning av de forskjellige fremkomstmidlene. I perioden 1985 til 2005 økte flyreiser med 192%, cruiseskip med 449%, buss med 14% og tog med 41%. Dette er store økninger og vi kan bare anta at økningene er mye større nå i 2023.

Hotelløkonomien i dag og fremveksten av private overnattingsplattformer

Wiederstrøm hotel consulting, i samarbeid med NHO Reiseliv, sin årsrapport om hotellbransjen 2022 går inn på hvordan det står til med bransjen. 2022 har vært et godt år til tross for nedstenging i første kvartal, men aktiviteten tok seg veldig raskt opp og året endte sterkt, spesielt for storbyhotellene. Selv om forrige år endte sterkt så er det forventet er dårligere år i 2023. Dette er grunnet store prisøkninger, renteøkninger og strømprisene. Dette vil påvirke folks evne til å reise. I disse periodene må folk spare og det går ut over reiselivsnæringen.

Noe som har blitt veldig populært de siste årene er utleie av hjem og fritidsboliger på internasjonale delingsplattformer som AirBnB, Booking.com, Expedia og Tripadvisor. Tall fra Eurostat forteller oss at det var nesten 2,8 millioner overnattinger ordnet gjennom disse plattformene. Tallene fra Eurostat viser at det i 2020 var 2,5 millioner og i 2019 var det 4 millioner. Nedgangen er i hovedsak grunnet pandemien og restriksjoner, men reiseaktiviteten forventes å ta seg opp igjen. Skatteleggingen av disse fungerer på samme måte som vanlig utleie i separat utleieleilighet. Per 2023 er det 22% og utleieinntekt opptil 10 000kr er skattefrie så lenge man leier ut under 30 dager, per utleieforhold. På inntekt over denne summen regnes 85 prosent som skattepliktig.

Disse momentene forteller oss hvordan det står til med reiselivet den dag i dag, og hva som kan forventes i perioden fremover. Hotellbransjen, til tross en hard periode, er på god vei til å ta seg opp igjen. De billige alternative utleiemuligheter som går gjennom de internasjonale delingsplattformene åpner opp for at andre grupper får muligheten til å feriere til Norge, dette vil også føre til en høyere økning de neste årene.

Samfunnsøkonomiske effekter av en turistskatt

```
df_omsetning, df_omsetning_id, ds_omsetning = apiToDataframe(postUrl3, apiQuery3)

df_omsetning['måned'] = pd.to_datetime(df_omsetning.måned, format='%YM%m')
df_rompris = df_omsetning[['måned', 'value']].copy().drop(range(60, 120))
df_omsetning = df_omsetning.drop(range(0, 60))

df_omsetning = df_omsetning.groupby(pd.to_datetime(df_omsetning['måned']).dt.year).sum(numeric_only=True)
df_rompris = df_rompris.groupby(pd.to_datetime(df_rompris['måned']).dt.year).sum(numeric_only=True)
df_rompris['value'] = df_rompris['value']/12
df_rompris['med_skatt'] = df_rompris['value']*1.03
df_rompris['diff'] = df_rompris['med_skatt']-df_rompris['value']

df_omsetning['med_skatt'] = df_omsetning['value']*1.03
df_omsetning['diff'] = df_omsetning['med_skatt']-df_omsetning['value']
df_omsetning = df_omsetning.rename(columns={'måned':'År', 'value':'Omsetning', 'diff':'Differanse'})
df_omsetning
```

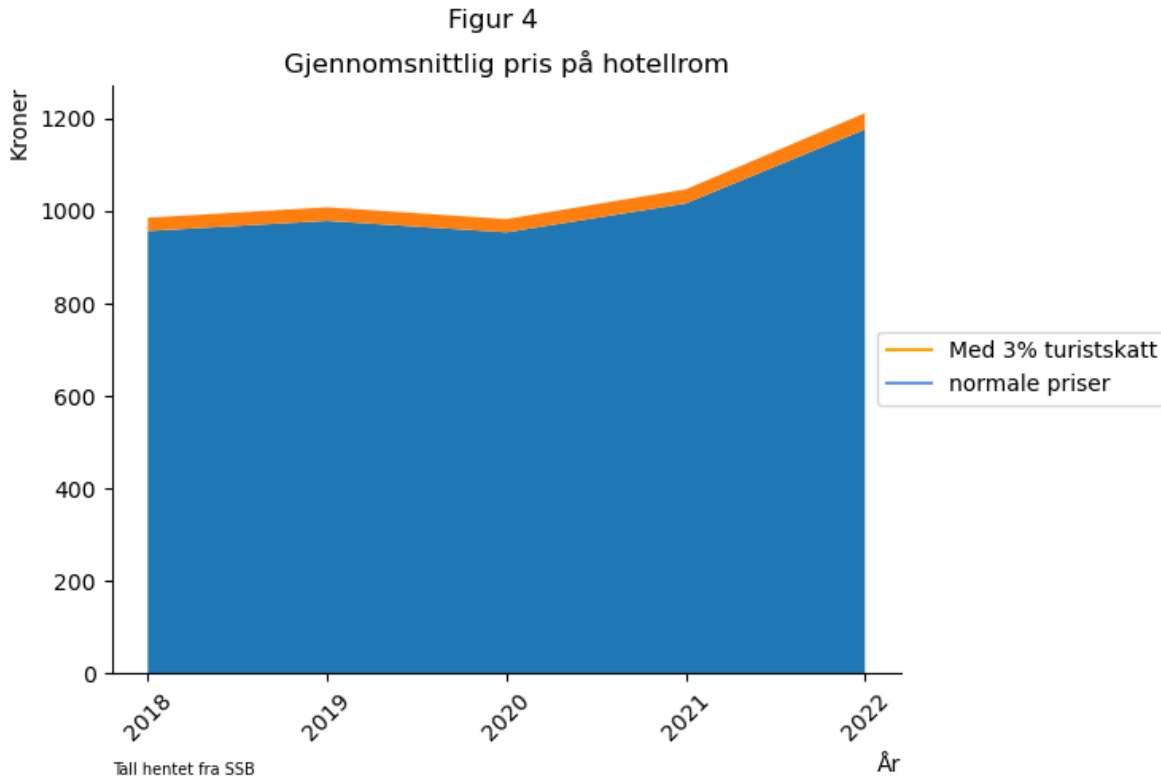
	År	Omsetning	med_skatt	Differanse
0	2018	15150865	15605390.95	454525.95
1	2019	16358012	16848752.36	490740.36
2	2020	9444233	9727559.99	283326.99
3	2021	11663036	12012927.08	349891.08

	År	Omsetning	med_skatt	Differanse
4	2022	19151448	19725991.44	574543.44

```
fig4, ax4 = create_ax()
```

```
ax4.stackplot(df_rompris['måned'], df_rompris['value'], df_rompris['diff'])
ax4.plot([], [], color='orange',label='Med 3% turistskatt')
ax4.plot([], [], color='cornflowerblue',label='normale priser')
ax4.ticklabel_format(style='plain', axis='y')
ax4.xaxis.set_ticks(df_rompris['måned'])
ax4.tick_params(axis='x', labelrotation = 45)
ax4.set_title('Gjennomsnittlig pris på hotellrom')
plt.suptitle('Figur 4')
ax4.set_ylabel('Kroner', loc='top')
ax4.legend(loc='best',frameon=False)
ax4.legend(bbox_to_anchor=(1.35,0.6))
plt.annotate('Tall hentet fra SSB', (0,0), (0,-40), fontsize=7, xycoords='axes fraction',
```

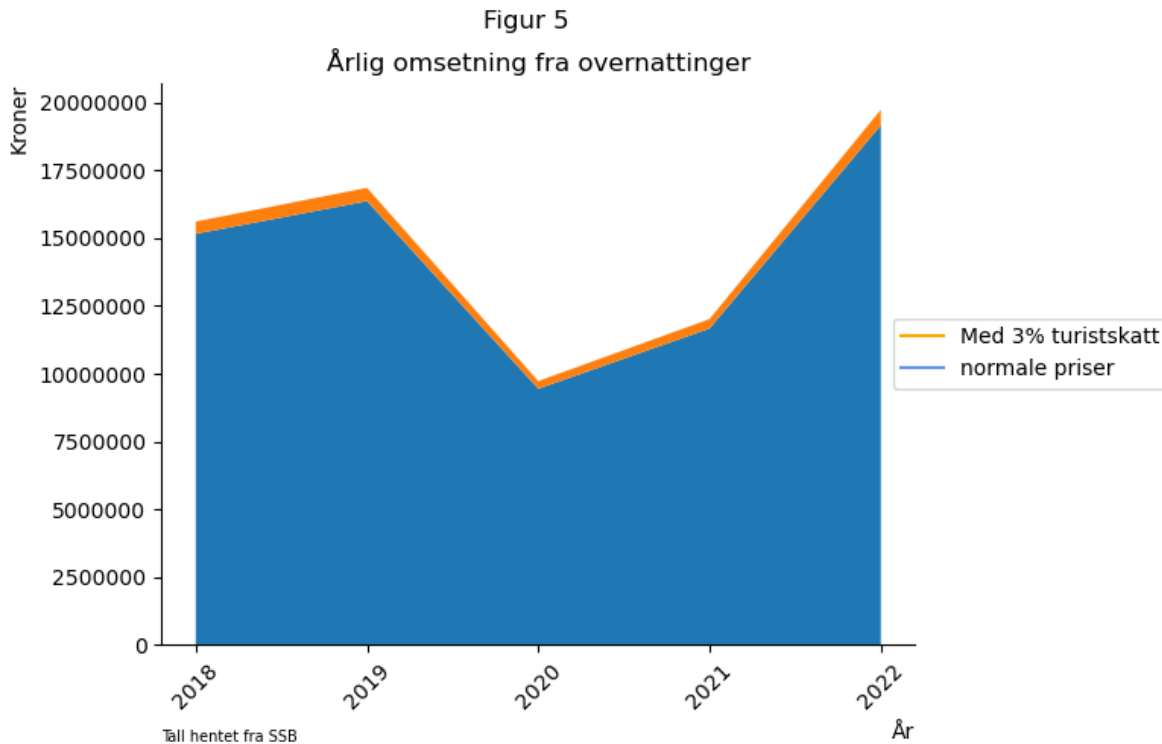
```
Text(0, -40, 'Tall hentet fra SSB')
```



```
fig4, ax4 = create_ax()

ax4.stackplot(df_omsetning['År'], df_omsetning['Omsetning'], df_omsetning['Differanse'])
ax4.plot([], [], color='orange', label='Med 3% turistskatt')
ax4.plot([], [], color='cornflowerblue', label='normale priser')
ax4.ticklabel_format(style='plain', axis='y')
ax4.xaxis.set_ticks(df_rompris['måned'])
ax4.tick_params(axis='x', labelrotation = 45)
ax4.set_title('Årlig omsetning fra overnattinger')
plt.suptitle('Figur 5')
ax4.set_ylabel('Kroner', loc='top')
ax4.legend(loc='best', frameon=False)
ax4.legend(bbox_to_anchor=(1.35, 0.6))
plt.annotate('Tall hentet fra SSB', (0, 0), (0, -40), fontsize=7, xycoords='axes fraction',
```

```
Text(0, -40, 'Tall hentet fra SSB')
```


Formålet med å innføre en turistskatt på overnattinger

Det er flere hensikter med å innføre en turistskatt på overnattinger. Jeg henviser til figur 2 hvor vi kan se når turistene er på ferie i Norge. Her ser vi at det er mye trafikk i sommermånedene og det fører til mye belastning på flere tjenester. Av de 61% som ankom med fly så tok flesteparten reisen videre med andre fremkomstmidler som tog, bil, osv. Dette er stor belastning på infrastruktur innenfor korte perioder. Det fører til mye slitasje som koster. En skatt vil hjelpe til å fordele, utvide sesongen og lette på belastningen. Jeg henviser til tabellen og figur 4-5 for et eksempel på hvilke summer en skatt på eksempelvis 3% kan bidra til.

Hvordan fungerer markedet for overnattinger uten en skatt

Norge er et av de europeiske landene med høyest moms på overnattinger. Norge har den dag i dag ingen turistskatt på overnattinger. Dette er en fordel for Norge ettersom det bidrar til å holde oss konkurransedyktige på det internasjonale markedet. En turistskatt på overnattinger kan gjøre at det blir for dyrt og at flere reisere velger alternative destinasjoner enn Norge.

Hvilke endringer forventer vi etter at skatten blir innført og hva vil effekten tilsvare

Implementer vi en skatt på overnattinger kan vi forvente en nedgang i totalt antall turister. Prisene i landet vil bli høye i forhold andre nordiske land som mulig vil drive turister til rimeligere alternativer. Dette vil også føre til nedgang i trykket på de mest trafikkerte turistområdene i Norge, og det vil bidra til å betale for vedlikehold av infrastruktur og de offentlige fasilitetene.

Effekten har blitt nevnt tidligere i rapporten, men i hvor stor grad kommer an på flere variabler. En skatt i det høyere laget vil slå ganske hardt ned på turismen som igjen vil påvirke reiselivsnæringen og økonomien negativt. For å få mer konkrete svar kan vi regne ut prisenlastisiteten som gi en indikator på hvordan endringer i pris (i form av skatt) vil gå utover etterspørselen.

Konklusjon

I denne rapporten har vi sett på hva turistskatt er og om det er lurt å implementere det her i landet. En stor andel av andre nasjoner har implementert dette de siste årene, og mange andre er i prosessen med å gjøre det. Det er mange måter man kan implementere en slik skatt, men denne rapporten har i utgangspunktet sett på skatt på overnattinger, noe som er den vanligste formen rundt i verden.

Hensikten med en slik skatt, som nevnt tidligere, er å lette på trykket fra turistene i de mest populære reisemålene, men også for å finansiere de felles godene. Uansett reisemåte turister velger inn til Norge blir infrastrukturen godt belastet, spesielt i sommermånedene. En skatt på overnattinger, enten i fast form eller prosentvis, vil dra inn store beløp som kan kunne vedlikeholde disse. Jeg vil tro en slik skatt i de mest populære turistdestinasjonene i landet vil dra turister til andre deler av landet og fordele belastningen. Er skatten for høy vil turister se til billigere alternativer andre steder i verden. Norge er allerede et land med veldig høye priser fra før av, så vi må passe på å finne en mellomting for å opprettholde konkurransedyktighet på det offentlige markedet. En slik skatt vil ha en positiv innvirkning på reisenæringen så lenge den reguleres og gjøres riktig.

Referanseliste

Filis, G., Disegna, M., Seetaram, N., Adedoyin, F. (2021). The Effect of Tourism Taxation on International Arrivals to a Small Tourism-Dependent Economy. *Journal of Travel Research*, 62(1), 135-153. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/00472875211053658>

Visit Norway. (2022, 24. mai). Norge har hatt en god utvikling i inntekter fra turisme. <https://business.visitnorway.com/no/markedsinnsikt/nokkeltall-turisme/>

NHO Reiseliv. Reiselivets verdi: Destinasjonsanalyser. <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/reiselivets-verdi-destinasjon/>

Campbell, M. (2024, 9. januar). Tourist taxes: All of the countries you will have to pay to enter in 2023. Euronews. <https://www.euronews.com/travel/2023/01/09/tourist-taxes-all-of-the-countries-you-will-have-to-pay-to-enter-in-2022>

Wiederstrøm hotel consulting. (2023). Hotelloversikten: Årsrapport 2022. NHO Reiseliv. <https://www.nhoreiseliv.no/contentassets/2d69dc827c1343cd89a7c779d9b5642e/hotelloversikten-2022-arsrapport.pdf>

NHO Reiseliv. (2023, 9. januar). 2022 ble et godt år, men tøffere økonomiske tider bekymrer bransjen. <https://www.nhoreiseliv.no/tall-og-fakta/nyhet/2023/godt-2022-men-toffere-tider-bekymrer-bransjen/>

Vestlandsforskning. (2011). Sustainable Destination: Norway 2025. Vestlandsforskning-rapport nr. 5/2011. https://www.vestforsk.no/sites/default/files/migrate_files/r-sdn-sluttrapport-endeleg-260611-2-.pdf

Visit Norway. NØKKELTALL OM NORSK TURISME: 2019 - 2020. <https://business.visitnorway.com/no/markom-norsk-turisme/>

NHO Reiseliv. Turistskatt. <https://www.nhoreiseliv.no/vi-mener/barekraftig-reiseliv/turistskatt/>